

Kirken Underviser
Tema: Gerontologi. Arbejdet med ældre

Arbejdet med de ældre

Gerontologi er bredt forstået læren om livet som ældre. Det indeholder bl.a. emner som synet på aldring i et moderne og et historisk lys, ældres livsvilkår med sygdom, ensomhed og tab og overvejelser over, hvordan den sidste tid af et liv skal leves. Det indebærer også overvejelser over, hvilken plads åndelig, religiøs og eksistentiel omsorg skal have på plejehjemmene, og her spiller folkekirken en vigtig rolle.

Af Stinna Ahrenst, religionspædagogisk konsulent i Roskilde Stift og sognepræst ved Søborg Kirke

Præsternes arbejde på plejehjem har mange steder undergået en udvikling de seneste år. I mange år gik det at holde gudstjenester på plejehjemmene ganske upåagtet hen, og det var bare noget, præsten stod for som en del af sit embede. Men inden for blot de seneste fem år er der kommet forøget fokus på det område, og nu bliver både organister, kirketjenere og kirke- og kulturmedarbejdere i højere grad inddraget med hver deres faglighed, og det med god grund.

Udviklingen i plejen og omsorgen for ældre og ældre med demens har med resten af sundhedssystemet forandret sig i sådan en grad, at man på plejehjemmene nu møder meget svage og dårlige ældre, der i større eller mindre grad er ramt af demens.

» Man er nødt til at gennemtænke sin praksis på ny, når man står over for en målgruppe, der lever under andre vilkår, og man udfordres etisk og udfordres til at gennemtænke sin gudstjenestepraksis pædagogisk og teologisk. «

»Længst muligt i eget hjem«

Tanken er på nogle måder god, men det har også betydet, at de ældre er langt svagere og dårlige, når de så endelig kommer på plejehjem. Op mod 80% af de ældre er ramt af demens i mindre eller sværere grad og prognoserne forudsiger en stigning af ældre med demens de kommende år. Det ændrer og vil ændre den virkelighed, præsterne skal holde gudstjeneste i. Man er nødt til at gennemtænke sin praksis på ny, når man står over for en målgruppe, der lever under andre vilkår, og man udfordres etisk og udfordres til at gennemtænke sin gudstjenestepraksis pædagogisk og teologisk.

De ældres ændrede livsvilkår stiller nye krav til gudstjenesterne på plejehjemmene. Det fordrer nye måder at afholde gudstjenester på med større inddragelse af de ældre end tidligere og med større fokus på sanser, bevægelse og salmesang, der har vægt på de kendte salmer, nadver, dufte, berøring, årstiderne og de almenmenneskelige vilkår, der binder os sammen. Kirkerummet er en gave i den sammenhæng, og kan man få en aftale med plejehjemmet om, at de ældre også deltager i gudstjenester dér, så får man meget foræret gennem genkendeligheden, rummets indretning og orgelspillet.

Genklangens glæde

Betegnelsen demens dækker over 60 forskellige sygdomme, og symptomerne på de forskellige sygdomme varierer. Men fælles for dem, der er ramt af en demenssygdom, er, at det kan være svært at forstå og huske mange ord. Præsters kommunikationsform er prædikenen, der er meget ordrig, men heldigvis indeholder en gudstjeneste jo også de gamle salmer, som de ældre kender, Trosbekendelsen, Fadervor og velsignelsen.

De ældre har lært salmer og ritualer som børn, og musik, sang og ritualer kan nå ind til følelserne på en helt anden måde end ord. Lægger man dertil bevægelse og berøring, vækker det genklang og glæde. Dåb, bryllup, konfirmation og begravelse kan genkaldes som afgørende nedslag i en demensramt persons livshistorie, og nadveren sætter sanserne i spil uafhængigt af ord. Og så rummer kirken en mulighed for fællesskab og samtale, som de ældre nok kan have brug for på et plejehjem, hvor de ofte er revet bort fra de fællesskaber, de tidligere i deres liv har indgået i.

Kirken kan spille en vigtig rolle i at lette byrden for de ældre og deres pårørende ved at tilrettelægge gudstjenesterne, så de bliver til støtte og glæde for de ældre. Men der er brug for også at gennemtænke geronto-området, ligesom vi i årenes løb har gennemtænkt, hvordan vi holder børne-, stille-, retræte eller hverdagsgudstjenester, hver med sin menighed med hver sine behov og udfordringer.

Vil man blive klogere inden for området, er der følgende mulighed:

Den 30. august 2017 afholder Roskilde Stift en temadag i Vipperød sognegård kl. 9-15 om kirkens rolle på plejehjemmene. Tilmelding sker til stah@km.dk

Stinna Ahrenst har redigeret bogen »Med præsten på Plejehjem«, som kan købes hos Eksistensen.

Læs også boganmeldelsen bagerst i dette blad.